

Súd: Okresný súd Topoľčany
Spisová značka: 9P/79/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4617202837
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Matúš Staríček
ECLI: ECLI:SK:OSTO:2018:4617202837.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Topoľčany sudcom Mgr. Matúšom Staríčkom vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: S. S., nar. XX. I. XXXX, bytom u starej matky, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, Škultétyho 1577/8, Topoľčany, dieťa matky: I. S., nar. X. S. XXXX, t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, D. XXX/XX, T. - X., a otca: I. S., nar. XX. T. XXXX, t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby, K. XX/XXX, W., za účasti starej matky: N. S., nar. XX. I. XXXX, bytom G. XX, o návrhu matky na úpravu styku s maloletým dieťaťom a iné, o návrhu starej matky na pozastavenie výkonu rodičovských práv a povinností rodičov maloletého dieťaťa, takto

rozhodol:

I. Súd p o z a s t a v u j e výkon rodičovských práv a povinností rodičom maloletej S. S., nar. XX. I. XXXX - matke I. S., nar. X.. S. XXXX a otcovi I. S., nar. XX. T. XXXX, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Maloletej u s t a n o v u j e za poručníka starú matku - N. S., nar. XX. I. XXXX, ktorá je oprávnená a povinná zabezpečovať jej výchovu, osobne sa o ňu starať, zastupovať ju a spravovať jej majetok.

III. Poručníčka j e p o v i n n á súdu podávať dvakrát do roka vždy k 30.06. a k 31.12. príslušného kalendárneho roka správu o maloletom dieťati a o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa.

IV. Matka j e p o v i n n á platiť výživné na maloletú vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona mesačne, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám poručníčky, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Otec j e p o v i n n ý platiť výživné na maloletú vo výške 35 eur mesačne, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám poručníčky, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Z r u š u j e náhradnú osobnú starostlivosť starej matky N. S., nar. XX. I. XXXX nad maloletou uloženou rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 30. júna 2011 č. k. 11P/83/2011-28 s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Návrh matky z a m i e t a .

VIII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 03.04.2017 bol Okresnému súdu Topoľčany doručený návrh matky maloletej na úpravu styku s maloletou, ktorým požadovala, aby stará matka, v ktorej starostlivosti sa maloletá nachádza, bola povinná sprevádzať maloletú do ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa matka maloletej

nachádza, a to 4-krát do roka na základe navštívenky zaslanej matkou maloletej. Matka tiež žiadala, aby ju stará matka každomesačne písomne informovala o maloletej a raz za šesť mesiacov jej zaslala fotografiu maloletej. Návrh odôvodnila tým, že ju stará matka odmieta informovať o maloletej a fotky maloletej jej posielala iba raz ročne.

2. Dňa 21.11.2017 bol Okresnému súdu Topoľčany doručený návrh starej matky na pozastavenie výkonu rodičovských práv a povinností rodičov maloletej v zmysle § 38 ods. 1 ZoR (zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Návrh odôvodnila tým, že obaja rodičia maloletej sa nachádzajú vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu, že sa v roku 2010 podieľali na vražde, za čo boli odsúdení - matka na trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov a otec na trest odňatia slobody na doživotie. V čase spáchania skutku mala maloletá 1 rok a 8 mesiacov. Keďže obaja rodičia boli vzatí do väzby, maloletá bola umiestnená do detského domova a neskôr bola rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 11P/83/2011 zo dňa 30.06.2011 zverená do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Od tej doby sa maloletá nachádza v jej osobnej starostlivosti, riadne sa o ňu stará, vychováva ju, dohliada na jej školské výsledky, zdravotný stav a všetko čo súvisí s jej výchovou a starostlivosťou. Ide o jej vnučku, ktorú má veľmi rada a obe sú na seba citovo naviazané. Maloletá si na svojich rodičov nemôže ani pamätať. Matka dieťaťa sa v súčasnej dobe domáha svojich rodičovských práv, no v čase spáchania trestného činu nerozmýšľala, aký to bude mať dopad na maloletú, čo s ňou bude, ako a kde bude vyrastať. Maloletá si na svoju mamu vôbec nepamätá. Maloletá bola už dosť vo svojom mladom živote potrestaná a nie je vôbec v jej záujme, aby chodila do ústavu na výkon trestu odňatia slobody za osobou, ktorú vôbec nepozná a ku ktorej nemá žiaden vzťah. Matka vôbec neberie ohľad na maloletú a to, čoho sa domáha, môže zanechať vplyv na psychickom zdraví maloletej. Už v súčasnej dobe zle znáša, keď na ňu matka robí nátlak vo svojich listoch, aby ju volala mama, aby nič nehovorila starej mame, aby jej neverila a pod. Matka maloletej sa sama na pojednávaní dňa 25.10.2017 vzdala svojich práv na maloletú S. s tým, že nebude platiť ani výživné. Stará matka ďalej uviedla, že matka si svoju vyživovaciu povinnosť v súčasnej dobe riadne neplní, výživné posielala len občas a to nie v sumách určených súdom. Pozastavenie rodičovských práv je nutné z dôvodu, že matke ale aj otcovi v súčasnej dobe bráni závažná prekážka vo výkone ich rodičovských práv a povinností, pretože sú vo výkone trestu odňatia slobody. Vo výkone trestu nemôžu rodičia rozhodovať o bežných veciach a už vôbec nie o podstatných veciach týkajúcich sa maloletej. Matka na pojednávaní konanom dňa 25.10.2017 mala tendenciu zasahovať a napádať ju za to, že maloletá na odporúčanie psychológov prestúpila na špeciálnu školu a domáha sa práva o tom rozhodovať sama. Maloletá na špeciálnej škole býva na internáte, ktorý musí platiť ona (stará matka), pričom matku vôbec nezaujíma z čoho má živiť jej dcéru, keďže ona si svoju vyživovaciu povinnosť riadne neplní. Matka maloletej sa ohrádza svojimi právami, no absolútne si neplní žiadne svoje povinnosti. Matka má stále rôzne výhrady voči škole, lekárom a ambulanciám, ktoré navštevuje, pričom v prípade akútneho rozhodnutia nemožnosť rozhodovať o podstatných veciach môže ohroziť samotnú maloletú. Stará matka preto navrhla, aby súd rodičom maloletej pozastavil výkon ich rodičovských práv a povinností, aby ju ustanovil za poručníka maloletej, aby zrušil náhradnú osobnú starostlivosť určenú rozsudkom vo veci sp. zn. 11P/83/2011 a aby uložil povinnosť každému z rodičov platiť na maloletú výživné vo výške 30 eur mesačne.

3. Okresný súd Topoľčany uznesením č. k. 9P/79/2017-87 zo dňa 04.12.2017 spojil na spoločné konanie veci vedené pod sp. zn. 9P/79/2017 a sp. zn. 10P/162/2017 s tým, že vec bude naďalej vedená pod sp. zn. 9P/79/2017.

4. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom matky, otca a starej matky maloletej, oboznámením sa s pripojenými listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav veci:

5. Špecializovaný trestný súd v Pezinku rozsudkom č. k. PK-1T/26/2010-1085 zo dňa 06.04.2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 28.07.2011, otca maloletej uznal vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. e/ Trestného zákona a z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Trestného zákona, za čo ho odsúdil na úhrnný trest odňatia slobody na doživotie so zaradením do ÚVT s maximálnym stupňom stráženia; matku maloletej uznal vinnou z účasti vo forme návodu podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Trestného zákona k obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Trestného zákona, za čo ju odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov so zaradením do ÚVT s maximálnym stupňom stráženia.

6. Okresný súd Topoľčany rozsudkom č. k. 9P/50/2010-40 zo dňa 19.08.2010 nariadil ústavnú starostlivosť nad maloletou S. a otca a matku maloletej zaviazal prispievať na výživu maloletej.

7. Okresný súd Topoľčany rozsudkom č. k. 11P/83/2011-28 zo dňa 30.06.2011 zrušil ústavnú starostlivosť nad maloletou S., maloletú zveril do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a zaviazal oboch rodičov prispievať na výživu maloletej sumou 26 eur mesačne.

8. Z lustrácie v evidencii ZVJS zo dňa 19.09.2017 vyplýva, že matka maloletej si v ÚVTOS T. - X. vykonáva trest odňatia slobody od 02.02.2010 do 02.02.2035 na základe rozsudku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-1T 26/2010.

9. Matka maloletej na pojednávaní konanom dňa 25.10.2017 potvrdila, že sa o maloletej informuje cez sociálneho pracovníka, ktorý jej na jej žiadosť poskytuje informácie a fotky. Vyslovila výhrady k tomu, že maloletá začala navštevovať osobitnú školu. Uviedla, že má právo dcéru vidieť, pričom stará matka ju odmieta o maloletej informovať. Vražda sa stala 02.02.2010, dcéra mala v tom čase rok a 8 mesiacov a nevidela ju 7 rokov. Výživné platí podľa toho koľko zarobí. Potvrdila tiež, že má od kolíznej opatrovníčky k dispozícii adresu obvodnej lekárky maloletej, no tejto ešte nenapísala. Opakovane uviedla, že sa domáha len úpravy stretávania s maloletou. Ak ju nebude navštevovať, dcéry sa zrieka, vzdáva sa všetkých práv k maloletej a nebude platiť ani výživné. Totožné vyjadrenie prezentovala aj v podaní doručenom súdu dňa 05.02.2018.

10. Otec maloletej na pojednávaní konanom dňa 25.10.2017 uviedol, že jeho matka ho chodí navštevovať a rozprávajú sa aj o dcére. Maloletá ho bola pozrieť raz s jeho bratom, prihovárал sa jej, no ona sa ho bojí.

11. Stará matka na pojednávaní konanom dňa 25.10.2017 uviedla, že maloletá S. si na otca a matku nepamätá. Listy, ktoré jej matka píše, maloletej nezakazuje čítať, ale odmieta matkou o maloletej informovať a nosiť ju na návštevy do ÚVTOS, keďže maloletá za svoju matku považuje dcéru starej matky, ktorú aj oslovuje mama, a to napriek tomu, že si je vedomá, že jej vlastná mama je vo výkone trestu odňatia slobody. Stará matka jej to povedala keď bola prváčka.

12. Zástupkyňa kolízneho opatrovníka na pojednávaní konanom dňa 25.10.2017 poukázala na to, že matke poskytla prostredníctvom sociálneho pracovníka ÚVTOS adresu obvodnej lekárky maloletej. Uviedla, že maloletá mala necelé dva roky, keď naposledy videla oboch rodičov, a nepamätá si ich.

13. Otec maloletej v podaní doručenom súdu dňa 27.10.2017 nesúhlasil s návrhom matky maloletej z dôvodu, že z jej strany ide o snahu ukázať sa ako dobrá matka, čo podľa jeho názoru nikdy nebola ani nie je. Uviedol, že počas tehotenstva fajčila a opakovane sa vyjadřila, že malú nechce. Po narodení ich dcéry sa jej správanie ešte zhoršilo, o maloletú sa nestarala a peniaze, ktoré jej on dával, míňala na svoje neresti. Jej návrh označil za vypočítavosť s cieľom, aby pri podávaní žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyzerala ako matka ktorá prejavuje o dcéru záujem.

14. Zo správy G.Y. V., U. XXXX, U. zo dňa 02.11.2017 vyplýva, že maloletá S. v školskom roku 2017/2018 navštevuje tretí ročník a do školy bola prijatá dňa 07.09.2017 na základe záverov z psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení ako žiačka so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami. Maloletá má priateľskú povahu, v kolektíve je obľúbená, ku školským povinnostiam pristupuje zodpovedne a učivo zvláda. Starí rodičia so školou spolupracujú, pravidelne komunikujú a o výsledky v škole sa zaujímajú.

15. V správe ÚVTOS T. - X. zo dňa 13.11.2017 je uvedené, že matka maloletej bola do ÚVTOS T. - X. umiestnená dňa 10.08.2011, adaptovala sa s problémami, absentovali u nej akékoľvek základy slušného správania a nedostatky sa permanentne vyskytovali v interpersonálnych vzťahoch so spoluodsúdenými, plnení príkazov, dodržiavani ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa. Individuálna práca s odsúdenou bola systematicky zameriavaná na odstránenie nežiaducich prejavov v jej správaní. Postupne dochádzalo u odsúdenej k pozitívnym zmenám. Odsúdená je zaradená na pracovisko priemyselného charakteru špecializujúce sa na ručné šitie obuvi. Počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody bola jedenkrát disciplinárne odmenená (19.04.2013) a celkovo dvanásťkrát disciplinárne potrestaná (naposledy 09.01.2016). Počas výkonu trestu sa snaží o nadviazanie kontaktu s dcérou

písomnou formou prostredníctvom korešpondencie a osobnou formou prostredníctvom návštev, no neúspešne. Informácie o dcére získava prostredníctvom sociálneho pracovníka ústavu sprostredkovanie od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Topoľčanoch. K spáchanej trestnej činnosti zaujíma nekritický odmietavý postoj.

16. Zo správy Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Topoľčanoch zo dňa 15.12.2017 vyplýva, že s maloletou boli vykonané psychologické konzultácie za účelom zistenia jej postoja k stretávaniu sa s biologickou matkou. V správe je uvedené, že vzťah medzi matkou a maloletou nie je žiadny, zo strany maloletej skôr negatívny. Maloletá nemá k rodičom vytvorený citový vzťah a má problém vo vyjadrení emocionálnej naviazanosti na oboch rodičov. Počas verbálnej komunikácie sa maloletá o matke nevyjadruje vôbec alebo len negatívne. Stretnutie matky s maloletou by bolo emočne náročné a nebolo by prospešné pre zdravý psychický a emocionálny vývin dieťaťa. Maloletá vníma svoju starú matku ako vzťahovú osobu a tá je pre maloletú zdrojom bezpečia a ochrany.

17. V podaní zo dňa 26.01.2018 otec maloletej súhlasil s návrhom starej matky na pozastavenie výkonu rodičovských práva povinností. Uviedol, že jeho rodičia sa o maloletú riadne starajú ako o svoju dcéru, vychovávajú ju, dohliadajú na jej školské výsledky a aj na jej zdravotný stav. Súhlasil tiež so zvýšením výživného, a to na sumu 35 eur mesačne.

18. V správe Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany zo dňa 08.02.2018 je uvedené, že maloletá v súčasnej dobe navštevuje tretí ročník G. D. V. v U.. Školu navštevuje pravidelne, neospravedlnené hodiny nemá a má výborný prospech. Starostlivosť zo strany starých rodičov je veľmi dobrá, spolupracujú so školou, zaujímajú sa o prospech a správanie maloletej. Maloletá so svojou matkou nie je v kontakte z dôvodu, že osobný a písomný kontakt stará matka odmieta. Informácie o maloletej (o jej zdravotnom stave, o jej vývoji a starostlivosti zo strany starej matky) sú matke poskytované zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany. Matke sú zasielané správy o maloletej prostredníctvom sociálneho pracovníka ÚVTOS v T. na základe dožiadania ÚVTOS v T., pričom matke boli zaslané aj fotografie maloletej. Za účelom jej informovania o maloletej bola v roku 2015 a v roku 2017 vykonaná osobná návšteva matky v ÚVTOS. Vyživovaciu povinnosť si otec plní riadne a matka nepravidelne a nie v plnej výške určenej rozhodnutím súdu. Stará matka maloletej podala návrh na pozastavenie výkonu rodičovských práv a povinností z dôvodu, že obaja rodičia sú vo výkone trestu odňatia slobody a z toho dôvodu nemôžu vykonávať svoje práva a povinnosti voči maloletej. Stará matka má maloletú zverenú do svojej starostlivosti a ak bude rozhodovať o podstatných veciach, bude potrebný súhlas rodičov, čo môže v prípade akútneho zdravotného problému ohroziť maloletú. Kolízny opatrovník preto vyslovil názor, že v súčasnej dobe, keď sú obaja rodičia maloletej vo výkone trestu odňatia slobody (otec bol odsúdený na doživotný trest odňatia slobody a matka na 25 rokov) a obom rodičom bráni vo výkone rodičovských práv a povinností závažná prekážka, je daný dôvod na pozastavenie výkonu rodičovských práv a povinností a ustanovenie poručníka maloletej v osobe jej starej matky.

19. Z potvrdenia ÚVTOS T. - X. zo dňa 26.03.2018 vyplýva, že matka maloletej v období 03/2017 až 02/2018 dosahovala minimálny príjem (najvyšší príjem 25,52 eur v mesiaci 01/2018 a žiaden príjem v mesiacoch 03/2017 a 02/2018).

20. Matka maloletej na pojednávaní konanom dňa 28.03.2017 uviedla, že maloletú nevidela 8 a pol roka s tým, že o maloletej je informovaná zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany. Zopakovala, že ak nebude vyhovené jej návrhu, vzdáva sa všetkých práv k maloletej s tým, aby si maloletú stará matka nechala, ak ju chce, no ona odmieta platiť výživné.

21. Otec maloletej na pojednávaní konanom dňa 28.03.2017 súhlasil s návrhom na pozastavenie výkonu práv a rodičovských povinností a požadoval určenie výživného vo výške 35 eur mesačne, keďže poberá invalidný dôchodok a je v jeho možnostiach túto sumu platiť. Uviedol, že jeho rodina ho navštívila naposledy v decembri minulého roka a počas návštevy s maloletou nekomunikoval, pretože odmietala k nemu ísť.

22. Stará matka maloletej na pojednávaní konanom dňa 28.03.2017 nesúhlasila s návrhom matky. Do ÚVTOS odmieta chodiť tak ona ako aj maloletá, ktorá vie o skutočnostiach, ktoré sa týkajú jej rodičov. Uviedla, že matka zničila život jej synovi aj vnučke, pričom mala rozmýšľať o tom ako sa správa vtedy, keď nahovorila jej syna na spáchanie trestného činu. Ak by som bola ustanovená za poručníka, o dieťa

by sa osobne starala naďalej. K plneniu vyživovacej povinnosti zo strany rodičov uviedla, že matka platí nepravidelne a stalo sa, že aj celý rok nezaplatila, pričom výživné od otca chodí pravidelne vo výške 26 eur. Uviedla tiež, že zmena školského prostredia maloletej prospela, má samé jednotky a ide na súťaž v recitovaní. Vzťah k jej ostatným rodinným príslušníkom má maloletá veľmi dobrý a jej synovia, ktorí sú v zahraničí, by si ju chceli zobrať príležitostne na prázdniny.

23. Zástupkyňa kolízneho opatrovníka na pojednávaní konanom dňa 28.03.2017 uviedla, že matku o maloletej informujú na základe dožiadania z ÚVTOS v T., pričom matka maloletej vie, že má ísť za sociálnym pracovníkom v ÚVTOS a on ich následne kontaktuje. Informujú ju o aktuálnom stave dieťaťa, školských výsledkoch, zdravotnom stave, bytových pomeroch a v prípade, že majú aktuálne fotografie, tieto tiež zašlú. Z ich strany je teda možné informovať matku o maloletej po dožiadaní z ÚVTOS. Taktiež obrázky od matky maloletej odovzdali, keď ich o to požiadala. Na základe dlhodobého sledovania rodiny maloletej a záverov psychologickéj správy vyslovila, že v súčasnej dobe nie je v záujme maloletého dieťaťa stretávanie s matkou v zariadení na výkon trestu odňatia slobody, keďže stretávanie v súčasnej dobe by mohlo zanechať na dieťati negatívne následky. V súčasnej dobe obom rodičom bráni závažná prekážka v tom, aby mohli uplatňovať a vykonávať svoje rodičovské práva, a preto odporúčili návrhu starej matky na pozastavenie výkonu rodičovských práv a povinností vyhovieť. Odporučila tiež zvýšiť výživné na maloletú s prihliadnutím na odstup času od poslednej úpravy výšky výživného.

24. Podľa § 28 ods. 1 až 3 ZoR, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený.

25. Podľa § 38 ods. 1 ZoR, ak niektorému z rodičov bráni vo výkone jeho rodičovských práv a povinností závažná prekážka a ak je to v záujme maloletého dieťaťa, súd môže pozastaviť výkon rodičovských práv a povinností.

26. Podľa § 38 ods. 2 ZoR, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd rodičom obmedzí výkon ich rodičovských práv, ak

- a) žijú trvalo neusporiadaným spôsobom života,
- b) svoje povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností nevykonávajú vôbec, alebo
- c) nezabezpečujú výchovu maloletého dieťaťa.

27. Podľa § 38 ods. 4 ZoR, ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

28. Podľa § 39 ods. 1 ZoR, ak súd rozhodol o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu iba vo vzťahu k jednému z rodičov, vykonáva rodičovské práva a povinnosti v plnom rozsahu druhý rodič.

29. Podľa § 39 ods. 2 ZoR, ak rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať ani jeden z rodičov alebo ak súd rozhodol podľa § 38 ods. 1 alebo 4 vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka.

30. Podľa § 39 ods. 4 ZoR, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká.

31. Podľa § 62 ods. 1 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

32. Podľa § 62 ods. 2 ZoR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

33. Podľa § 62 ods. 3 ZoR, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

34. Podľa § 62 ods. 5 ZoR, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

35. Podľa § 56 ods. 1 ZoR, ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok.

36. Podľa § 56 ods. 2 ZoR, poručník nie je povinný osobne sa starať o maloleté dieťa. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu.

37. Podľa § 57 ods. 1 ZoR, ak sú rodičia maloletého dieťaťa nažive a ak to nie je v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa, súd ustanoví za poručníka predovšetkým toho, koho navrhli rodičia, ktorých výkon rodičovských práv a povinností bol pozastavený. Ak niet takej osoby, súd ustanoví za poručníka niekoho z príbuzných alebo blízkych osôb maloletého dieťaťa alebo jeho rodiny alebo inú fyzickú osobu.

38. Podľa § 58 ods. 1 ZoR, v rozhodnutí o ustanovení poručníka súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude poručník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je poručník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa a správy o maloletom dieťati. Pri výkone správy majetku maloletého dieťaťa poručníkom sa použije osobitný predpis (§ 28 Občianskeho zákonníka).

39. Podľa § 58 ods. 2 ZoR, správa o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa obsahuje najmä informácie o výnosoch, investíciách, ako aj účel a výšku výdavkov a príjmov súvisiacich s týmto majetkom. Správa o maloletom dieťati obsahuje najmä informácie o jeho zdravotnom stave, jeho vzdelávaní a o osobitných potrebách.

40. Podľa § 58 ods. 3 ZoR, poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu.

41. Podľa § 58 ods. 5 ZoR, za porušenie povinností pri spravovaní majetku maloletého dieťaťa zodpovedá poručník podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

42. Podľa § 58 ods. 6 ZoR, po zániku poručníctva je poručník povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku maloletého dieťaťa najneskôr do dvoch mesiacov po zániku svojho poručníctva.

43. Podľa § 58 ods. 7 ZoR, medzi poručníkom a maloletým dieťaťom nevzniká vyživovacia povinnosť.

44. Podľa § 59 ods. 1 ZoR, poručníctvo zaniká

- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
- b) smrťou maloletého dieťaťa,
- c) smrťou poručníka,
- d) zánikom dôvodu, pre ktorý bol poručník ustanovený,
- e) dosiahnutím plnoletosti rodiča maloletého dieťaťa (§ 28 ods. 3, § 29),
- f) právoplatným rozhodnutím súdu o zbavení poručníka výkonu funkcie alebo o jeho odvolaní.

45. Podľa § 121 CMP (zákona č. 161/2015 Z. z. - Civilného mimosporového poriadku) rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení

rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

46. Vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa sleduje najmä záujem maloletého dieťaťa, ktorý bol ako zásada zakotvená prijatím zákona č. 175/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o rodine. Základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V prípade, že obaja rodičia alebo jeden z nich nevytvára vhodné prostredie pre zdravý rast dieťaťa, je dôvodné, ak sa dieťa zverí aj do starostlivosti inej osoby, v prvom rade blízkej osoby, čoho cieľom je ušetriť dieťa negatívneho vplyvu stresujúceho prostredia.

47. Zákon o rodine v ust. § 38 upravuje tri druhy zásahov do rodičovských práv a povinností, a to 1/ pozastavenie výkonu rodičovských práv a povinností, 2/ obmedzenie výkonu rodičovských práv a povinností a 3/ pozbavenie výkonu rodičovských práv a povinností. Pri všetkých troch druhoch zásahov do rodičovských práv a povinností sa sleduje záujem maloletého dieťaťa, jeho riadny duševný, telesný a citový vývin. Pri pozbavení o obmedzení výkonu rodičovských práv a povinností sa okrem záujmu maloletého dieťaťa sleduje aj to, či zo strany rodičov dochádza k zavinenému správaniu vo vzťahu k maloletému dieťaťu. Pri pozastavení sa vyžaduje existencia závažnej skutočnosti, t. j. objektívnej prekážky, ktorá bráni rodičom vo výkone rodičovských práv a povinností. Použitie tohto opatrenia sa neodôvodňuje vinou rodiča, ale záujmom dieťaťa. Pozastavenie predstavuje najmiernejší zásah do výkonu rodičovských práv a povinností a pozbavenie je naopak najzávažnejším zásahom do výkonu rodičovských práv a povinností. Rodičia v prípade pozastavenia výkonu rodičovských práv a povinností i naďalej zostávajú nositeľmi rodičovských práv a povinností, len ich nemôžu z dôvodu existencie objektívnej prekážky na ich strane vykonávať a tieto im spočívajú.

48. Súd má v prejednávanej veci za to, že na strane oboch rodičov existuje závažná prekážka, ktorá bráni rodičom vo výkone ich rodičovských práv a povinností, keďže obaja sa nachádzajú vo výkone trestu odňatia slobody - otcovi bol uložený trest odňatia slobody na doživotie a matke trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov. U oboch ide o prekážku objektívneho charakteru, ktorá im neumožňuje vykonávať rodičovské práva a povinnosti. Starostlivosť o maloletú toho času zabezpečuje jej stará matka, ktorej bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti. Matka v konaní spochybňovala rozhodnutia starej matky o podstatných veciach, pričom záujem maloletej si vyžaduje, aby stará matka, ktorá sa o maloletú osobne stará, bola oprávnená maloletú zastupovať a spravovať jej majetok nie len v bežných veciach. Súd preto pozastavil výkon rodičovských práv a povinností rodičom maloletej S. s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku po dobu, počas ktorej bude existencie objektívnej prekážky daná. V prípade, ak odpadne dôvod na takýto zásah do rodičovských práv a povinností, súd rozhodnutie o pozastavení výkonu rodičovských práv a povinností zruší.

49. Súd zároveň v súlade s § 39 ods. 2 a § 56 ods. 1 ZoR ustanovil maloletej za poručníka starú matku - N. S., nar. XX. I. XXXX, ktorá je oprávnená a povinná zabezpečovať jej výchovu, osobne sa o ňu starať, zastupovať ju a spravovať jej majetok. Stará matka je blízkou osobou maloletej, doteraz vykonávala náhradnú osobnú starostlivosť o maloletú, pričom sama požadovala, aby bola ustanovená za poručníčku maloletej s tým, že o maloletú sa bude i naďalej osobne starať. Keďže stará matka bude ako poručníčka zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú, súd zrušil náhradnú osobnú starostlivosť starej matky nad maloletou uloženou rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 30. júna 2011 č. k. 11P/83/2011-28. V súlade s § 58 ZoR súd uložil poručníčke maloletej povinnosť súdu podávať dvakrát do roka vždy k 30.06. a k 31.12. príslušného kalendárneho roka správu o maloletom dieťati a o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa.

50. V zmysle § 39 ods. 4 a § 62 ods. 1 ZoR vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká, pričom plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Súd preto obom rodičom uložil povinnosť platiť výživné na maloletú, a to matke v minimálnej výške, t. j. vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona mesačne (čo v súčasnosti predstavuje 27,32 eur mesačne) a otcovi vo výške 35 eur mesačne, keďže otec sám v konaní žiadal určiť takúto výšku výživného. U oboch rodičov súd prihliadal na to, že sa nachádzajú vo výkone trestu odňatia slobody, kde je možnosť dosahovať príjem značne limitovaná nie len subjektívnymi

okolnosťami na strane osoby, ktorá je povinná platiť výživné, ale aj objektívnymi okolnosťami danými prostredím, v ktorom sa takáto soba nachádza.

51. Rozhodnutie súdu o návrhu matky nadväzuje na rozhodnutie o pozastavení výkonu rodičovských práv a povinností, pričom dokazovanie bolo zamerané na zistenie postoja maloletej k jej biologickým rodičom a skutočnosti, či je v jej záujme ju vystavovať emocionálne náročným situáciám. Čo sa týka požiadavky matky, aby ju stará matka informovala, v konaní bolo preukázané, že matka maloletej je informovaná o maloletej zo strany sociálneho pracovníka ÚVTOS, pričom zástupkyňa kolízneho opatrovníka potvrdila, že na žiadosti matky odpovedajú a tejto posielajú informácie. Vzťahy medzi matkou a starou matkou maloletej sú zjavne negatívne, z čoho pramení odmietavý postoj starej matky k návštevám a informovaniu matky maloletej. Stará matka jej kladie za vinu, že jej syna naviedla na spáchanie trestného činu, čím zničila život nielen jemu ale aj ich dcére. Nakoľko ale bolo preukázané, že matka je o maloletej informovaná zo strany sociálneho pracovníka ÚVTOS, resp. zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, pričom aj zástupkyňa kolízneho opatrovníka na pojednávaní konanom dňa 28.03.2017 uviedla, že z ich strany je možné informovať matku o maloletej po dožiadaní z ÚVTOS aj v budúcnosti, súd návrh matky v tejto časti vyhodnotil ako nedôvodný. Aj samotná matka počas konania na pojednávaní konanom dňa 25.10.2017 prvotne ustúpila od požiadavky na uloženie povinnosti starej matke, aby ju informovala, keď požadovala len úpravu styku. Svoj návrh korigovala počas konania, pričom o. i. opakovane vyhlásila, že sa vzdáva svojich práv k maloletej, no v takom prípade odmieta platiť výživné. Maloletá matku nevidela od svojho útleho veku, keďže v čase, keď jej rodičia boli vzatí do väzby mala 1 rok a 8 mesiacov. Maloletá je oboznámená s tým, kto sú jej rodičia a kde sa nachádzajú, no nemá k nim vytvorený žiaden vzťah, čo preukazuje aj to, že počas návštevy rodiny otca v ÚVTOS odmietala kontakt s otcom. Matku nevidela 8 rokov. Zo správy Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Topoľčanoch zo dňa 15.12.2017 vyplýva, stretnutie matky s maloletou by bolo emočne náročné a nebolo by prospešné pre zdravý psychický a emocionálny vývin dieťaťa, keďže maloletá nemá k rodičom vytvorený citový vzťah a má problém vo vyjadrení emocionálnej naviazanosti na oboch rodičov. O matke sa maloletá nevyjadruje vôbec alebo len negatívne, pričom maloletá vníma svoju starú matku ako vzťahovú osobu, ktorá je pre maloletú zdrojom bezpečia a ochrany. Vykonaným dokazovaním bolo preto zistené, že nie je v záujme maloletej túto zaťažovať návštevami osoby, ku ktorej nemá maloletá žiaden citový vzťah. Súd preto návrh matky maloletej v celom rozsahu zamietol.

52. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Topoľčany.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, musí byť podpísané a uvedená spisová značka konania. V odvolaní sa má ďalej uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č.233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok) v znení neskorších zmien alebo návrh na súdny výkon rozhodnutia podľa § 370 a nasl. CMP.